

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіки та міжнародних відносин
Кафедра економіки і міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Контролінг в підприємницькій діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань	07 "Управління і адміністрування" (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" (шифр і назва спеціальності)
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (назва освітньої програми)
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень (назва рівня вищої освіти)
Ступінь вищої освіти	магістр (назва ступеня вищої освіти)
Інститут	права, економіки та міжнародних відносин (назва інституту)

Викладач	Банасько Тетяна Миколаївна, доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук.
Контактний телефон	+380668390021
E-mail	
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).

1. Анотація до навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Контролінг в підприємницькій діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова справа».

«Контролінг в підприємницькій діяльності» є необхідною для вивчення у закладах вищої освіти дисципліною, оскільки у результаті її вивчення студенти отримують як теоретичні, так і практичні знання щодо контролінгу на підприємстві. Перехід України до ринкової економіки потребує розвитку нових підходів до управління бізнесом. Науково-технічний прогрес і динаміка зовнішнього середовища спонукають до перетворення сучасних підприємств у найскладніші інформаційно-технічні системи. Маркетинговий підхід до визначення стратегії бізнесу, формування економічної політики підприємства передбачає високий рівень інформаційного забезпечення, досягнення якого можливо за умови злагодженої інформаційно-аналітичної системи (внутрішньогосподарського обліку — контролінгу). Економічна самостійність підприємств орієнтує їх на ефективну і рентабельну діяльність. Новим словом в управлінні стала поява контролінгу як функціонально відокремленого напрямку економічної

роботи на підприємстві, що пов'язаний з реалізацією фінансово-економічної функції в менеджменті та забезпечує прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень. Контролінг передбачає встановлення мети підприємства, поточне збирання і обробку інформації для прийняття управлінських рішень, виконання функції контролю відхилень фактичних даних від планових, а також, що найважливіше, підготовку рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Контролінг спрямований на вдосконалення ефективності менеджменту та організації управління економікою на мікрорівні. Контролінг — це принципово нова концепція інформації та управління, що забезпечує підтримку внутрішнього балансу економіки підприємства шляхом формування інформації про витрати і доходи як основи для прийняття ефективних управлінських рішень.

Основна мета та завдання вивчення дисципліни «Контролінг з підприємницької діяльності» - опанувати контролінг на мікрорівні; синтезувати здобуті знання з обліку, аналізу, контролю, планування для підготовки управлінської інформації для різних рівнів управління підприємством; опанувати методики збирання, аналізу та інтерпретації управлінської інформації для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень. Джерелом інформації для контролінгу є бухгалтерська і статистична звітність, нормативно-технічна та нормативно-довідкова інформація, національне законодавство тощо.

Опанування курсу «Контролінг з підприємницької діяльності» передбачає слухання лекцій, роботу на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, та самостійну роботу.

Семінари та практичні заняття з «Контролінг з підприємницької діяльності» проводяться з метою:

- підвищення загального рівня економічних і спеціальних знань;
- опанування раціональної організації руху інформаційних потоків на підприємстві з метою оптимізації його діяльності, тобто одержання інформації, що буде корисним і необхідним при прийнятті оперативних і стратегічних управлінських рішень як у центрах управління, так і на підприємстві загалом;
- оволодіння методиками збирання, аналізу та інтерпретації управлінської інформації;
- впровадження у практичну діяльність наукових методів збирання та обробки управлінської інформації;
- розробка альтернативних напрямів управління

Основною метою самостійної роботи студентів є глибоке всебічне самостійне оволодіння матеріалом, розвиток в них навиків роботи з книгою, в тому числі, з основною та додатковою літературою, а також нормативними актами, вміння узагальнювати практичні результати, готувати довідки, доповіді, реферати та інше.

2. Стислий опис навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни визначається програмою курсу в межах змісту програми навчальної дисципліни.

Підходи до викладання та навчання.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі основні підходи, методи та технології, як:

-студентоцентроване навчання, яке направлене на здобуття компетентностей та досягнення студентами певних конкретних результатів навчання, тобто у результаті вивчення дисципліни студент повинен знати теоретичні, правові та практичні основи

системи контролінгу, розуміти їх та вміти використовувати набуті знання та навички у практиці;

-проблемно-орієнтоване навчання направлене на: вивчення проблем контролінгу, опанувати контролінг на мікрорівні; синтезувати здобуті знання з обліку, аналізу, контролю, планування для підготовки управлінської інформації для різних рівнів управління підприємством; опанувати методики збирання, аналізу та інтерпретації управлінської інформації для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень. Джерелом інформації для контролінгу є бухгалтерська і статистична звітність, нормативно-технічна та нормативно-довідкова інформація, національне законодавство тощо.

-навчання на основі досліджень являє собою дослідження законодавчої бази;

-навчання у вигляді моделювання ситуації, роботи у групах та ролівої гри: група студентів ділиться на маленькі групи, кожна з цих груп має придумати певну ситуацію з контролінгу, визначити учасників та розділити ролі цих учасників між студентами своєї групи;

-«мозковий штурм» – інтерактивний метод колективного обговорення певного питання проблеми, пошук рішень, що спонукає студентів проявляти свою уяву та творчість. Цей метод передбачає вільне висловлювання думок усіх студентів групи і допомагає знаходити кілька рішень із конкретної теми, проблеми;

-імітаційні (ілюстрування певних явищ, понять), симуляційні ігри (рольові ігри з використанням чітко визначених і відомих ролей та кроків, які мають здійснити виконавці), виконання індивідуальних домашніх завдань тощо.

Дисципліна передбачає проведення лекційних та семінарських занять для студентів, а також їх самостійне навчання та виконання індивідуальних завдань. Потягом лекційних занять студенти знайомляться з теоретичним матеріалом теми та з оглядом відповідної практики до неї. Семінарські заняття сприяють поглибленому засвоєнню студентами найбільш складних питань навчального курсу, спонукають студентів до колективного творчого обговорення, оволодіння науковими методами аналізу явищ і проблем, активізують їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формують у них навичок самоосвіти. На семінарських заняттях студенти застосовують свої теоретичні знання з дисципліни для обговорення питань теми, теоретичних положень та текстів нормативно-правових актів.

Метою вивчення дисципліни є надання системи знань, формування вмінь та навичок використання методологічного апарату «Контролінг з підприємницької діяльності» формування у майбутніх фахівців системних знань з концептуальних основ управління сучасним підприємством на основі інтегрування, координування та спрямування діяльності різних служб та підрозділів підприємств на досягнення оперативних і стратегічних цілей.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- опанувати контролінг на мікрорівні;
- синтезувати здобуті знання з обліку, аналізу, контролю, планування для підготовки управлінської інформації для різних рівнів управління підприємством;
- опанувати методики збирання, аналізу та інтерпретації управлінської інформації для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень.

Джерелом інформації для контролінгу є бухгалтерська і статистична звітність, нормативно-технічна та нормативно-довідкова інформація, національне законодавство тощо.

знати:

У результаті засвоєння зазначених навчальних дисциплін у студентів повинні сформуватися такі знання та вміння: цілісне уявлення про ринкову економіку, сучасне ринкове господарство та особливості ринкової трансформації економіки України; цілісне уявлення про систему соціально-економічних та виробничих відносин у суспільстві, про підприємство як суб'єкт ринкової економіки; усвідомлення ролі держави в регулюванні економіки; розуміння сутності цілі, важелів (інструментаріїв) та основних напрямів регулювання економіки; цілісне уявлення про підприємство як суб'єкт економічних відносин на макrorівні та його ролі в ринковій економіці; розуміння економічної сутності процесів планування та прогнозування діяльності; цілісне уявлення про капітал підприємства, кругообіг капіталу і його стадії; усвідомлення економічної сутності та різниці між основним та оборотним капіталом; усвідомлення економічної сутності витрат на виробництво; знання теорії та класифікації витрат; розуміння взаємозв'язку між поняттями витрати виробництва, вартість товару і його ціна; цілісне уявлення про прибуток як економічну категорію, джерела прибутку, функції та види прибутку; вміння аналізувати економічну інформацію, яка відображає діяльність окремого суб'єкта господарювання, й робити на основі такого аналізу відповідні висновки; розуміння взаємовідносин підприємств з бюджетними, фінансовими структурами та іншими суб'єктами господарювання; аналізувати фінансовий стан суб'єкта господарювання у частині його активів та зобов'язань; використовувати звітність як інструмент фінансового аналізу й управління фінансами підприємства; обґрунтовувати та надавати економічну інтерпретацію фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

На понятійному рівні – сутність та функції фінансового контролінгу; роль контролінгу в системі управління підприємством; взаємозв'язок контролінгу з іншими функціями управління підприємством, сутність стратегічного і оперативного фінансового контролінгу; класифікацію об'єктів фінансового контролінгу та методів обліку витрат, що використовуються в системі фінансового контролінгу; організаційно-методичні аспекти формування системи контролінгу на підприємстві.

вміти

Описувати: точку безбитковості при лінійному тренді сукупних витрат підприємства; здійснювати оцінку прибутковості продукції підприємства; розробляти та аналізувати бюджети підприємства з метою оцінки ефективності управлінських рішень і оптимального розподілу ресурсів між підрозділами;

Розуміти:

якісних змін та оновлень, що відбуваються в бюджетування на підприємстві на сучасному етапі;

Визначити:

Останніх змін та доповнень, внесених в чинне законодавство;

Пояснювати: зміст балансу підприємства та його підстави здійснювати контрольні заходи;

Застосування знань (вміння):

на рівні відтворення – володіти: методами обліку витрат для вирішення задач фінансового контролінгу; методами аналізу відхилень фактичних результатів від планових; методами експертної стратегічної та оперативної діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства; методами прийняття управлінських рішень у фінансовому контролінгу.

Аналіз:

Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань.

Оцінювання:

Аргументовано обговорити та пояснити: контролінг як цілісну, логічно побудовану нормативно-правову систему, його значення і ролі для всього підприємства.

застосувати методичний апарат та інструментарій економічної діагностики в практичній діяльності при аналізі різних аспектів діяльності підприємства та ринкового середовища, що його оточує.

застосувати методичний апарат та інструментарій економічної діагностики в практичній діяльності при аналізі різних аспектів діяльності підприємства та ринкового середовища, що його оточує.

- сутність і задачі економічного аналізу, його роль в управлінні народним господарством;
- систему показників, що використовується в економічному аналізі;
- види й напрямки економічного аналізу, їх інформаційне забезпечення;
- класифікацію методів економічного аналізу;
- інформаційну базу економічного аналізу;
- сутність та зміст аналізу ефективності використання трудових ресурсів підприємства;
- сутність та зміст аналізу забезпеченості підприємства основними фондами, їх технічного стану;
- сутність та зміст аналізу організаційно-технічного рівня підприємства;
- сутність та зміст аналізу витрат на виробництво й реалізацію продукції;
- методи виявлення резервів зниження собівартості за окремими факторами;
- сутність та зміст аналізу валового прибутку, прибутку від операційної і основної діяльності, чистого прибутку, джерел їх формування, напрямків використання прибутку

– навчити студентів вміло застосовувати знання з теорії економічного аналізу на практиці, використовувати в майбутній практичній роботі сучасні форми і методи управління підприємством, надання знань з теорії та практики аналізу господарської діяльності промислового підприємства.

набути соціальних навичок (soft-skills):

мати цілісне уявлення про ринкову економіку,

сучасне ринкове господарство та особливості ринкової трансформації економіки України;

цілісне уявлення про систему соціально-економічних та виробничих відносин у суспільстві,

про підприємство як суб'єкт ринкової економіки; усвідомлення ролі держави в регулюванні економіки;

розуміння сутності цілі, важелів (інструментаріїв) та основних напрямів регулювання економіки;

цілісне уявлення про підприємство як суб'єкт економічних відносин на макрорівні та його ролі в ринковій економіці; розуміння економічної сутності процесів планування та прогнозування діяльності.

2.3.1. Інтегральна компетентність

Магістр повинен орієнтуватися та мати цілісне уявлення про систему соціально-економічних та виробничих відносин у суспільстві, про підприємство як суб'єкт ринкової економіки; усвідомлювати роль держави в регулюванні економіки; розуміти сутності цілі, важелів (інструментаріїв) та основних напрямів регулювання економіки; мати цілісне уявлення про підприємство як суб'єкт економічних відносин на макрорівні та його ролі в ринковій економіці;

2.3.2. Перелік загальних компетентностей дисципліни

1	Здатність до розробки планів фінансової діяльності підприємства
2	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях при формуванні бюджетів на підприємстві.
3	Здатність формувати інформаційну базу для формування прогнозних показників.
4	Знання та розуміння застосовувати методи екстраполяції, експертного прогнозування та форми казуального прогнозування
5	Здатність до планування заходів з підвищення ефективності виробництва
6	Здатність до організації системи управління досягненням поточних фінансових цілей підприємства
7	Здатність до координації і інтеграції оперативних планів по різних бізнес-процесах та узгодження їх зі стратегічним планом розвитку організаційної системи
8	Здатність до адаптування організаційної структури управління підприємством з метою підвищення її гнучкості та здатності швидко реагувати на мінливі вимоги зовнішнього середовища
9	Здатність до діагностики діяльності підприємства
10	Здатність до діагностики ефективності контролінгової системи на підприємстві
11	Здатність аналізувати та використовувати зведену інформацію
12	Здатність до контролю за достовірністю аналітичної інформації
13	Здатність контролювати достовірність інформації шляхом перевірки взаємозв'язку показників
14	Здатність здійснювати контроль за виконанням планових показників.
15	Контролювати достовірність інформації шляхом перевірки взаємозв'язку показників.
16	Готувати інформацію, вибирати тип моделей, здійснювати розрахунки їх параметрів та перевіряти на адекватність.
17	Здійснювати контроль за виконанням планових показників.
18	Здійснювати контроль за впливом на фінансові результати підприємства факторів внутрішнього і зовнішнього середовища
19	Дослідницькі навички

2.3.3. Перелік спеціальних (фахових, предметних, професійних) компетентностей

1.	Систематизувати об'єкти регулювання і групи фінансових коефіцієнтів кожного виду фінансового контролінгу
2.	Використання норм та положень, конституційного, права, у сфері, вирішення проблемних питань конституційного права.
3.	Адаптувати стратегічні цілі підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища
4.	Формувати раціональну структуру фінансово-економічних служб підприємства та систему забезпечення менеджерів інформацією для різних рівнів управління в оптимальні проміжки часу
5.	Володіти методами аналізу та планування прибутку підприємства.
6.	Уміння використовувати устава, положення, регламентації, правила, інструкції, порядки, кодекси, постанови.
7.	Уміння забезпечити внутрішній контроль.
8.	Визначати доцільність виробництва продукції, мінімальних цін та обсягів реалізації продукції.
9.	Досліджувати функціональні характеристики продукції, яка виробляється, на предмет еквівалентності вартості та корисності.
10.	Виявляти резерви зниження собівартості в розрізі окремих центрів затрат, інвестиційних проектів чи видів продукції
11.	Уміння демонструвати професіоналізм, добросесність, етику поведінки, високу культуру спілкування, слугуючи прикладом для інших працівників.
12.	Аналізувати фактори, пов'язані з зовнішнім середовищем, особливостями управлінської задачі та особливостями підприємства
13.	Збирати та обробляти інформацію щодо аналізу фінансового стану підприємств галузі
14.	Застосовувати оптимальну систему показників для формування обґрунтованого управлінського рішення
15.	Виявляти потребу у грошових ресурсах і оптимізувати фінансові потоки на підприємстві
16.	Уміння планувати робочим навантаженням, управляти своїм робочим часом.
17.	Використовувати відповідні критерії для аналізу рівня достовірності прогнозних оцінок 5.2.1. 5.2.2.
18.	Здійснювати контроль за виконанням планових показників.
19.	Здійснювати контроль за впливом на фінансові результати підприємства факторів внутрішнього і зовнішнього середовища
20.	Уміння ефективно управляти на своєму рівні інформаційними та іншими ресурсами.
21.	Уміння здійснювати комплексну оцінку досягнення результатів діяльності.
22.	Здатність до самовдосконалення, розуміння себе, своїх сильних та слабих сторін і пошук шляху до вдосконалення.
23.	Спроможність сплановано та послідовно діяти відповідно до визначених цілей з метою досягнення очікуваних результатів.
24.	Здатність виконувати свої посадові обов'язки чесно, неупереджено, демонструвати і розуміти ситуації серед особового складу усередині організації без компрометування особистих й суспільних величин, відсутність неналежного фаворитизму.
25.	інші компетентності відповідно до професійної галузі

Постреквізити. Знання та вміння студентів після освоєння змісту дисципліни «Контролінг з підприємницької діяльності» будуть використовуватися у різних сферах

діяльності фахівця. Формування у студентів професійних знань, умінь і навичок, завдяки чому вони можуть швидше адаптуватися в умовах ринкової економіки;

Формат навчальної дисципліни - очний (offline): проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем.

Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

3. Зміст навчальної дисципліни

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4	120	
Аудиторні заняття, у т.ч.:				
лекції				
лабораторні роботи	16		16	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч.:	16		16	
Підготовка до семінару	100		88	
Самостійне вивчення окремих тем				
Розв'язання задач				
Робота з літературою за курсом				
підготовка до екзамену/заліку				
Форма підсумкового контролю	залік		залік	

4. Структура (тематичний план) дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин			
		Усього	у тому числі		
			Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Основні положення контролінгу					
1.	Тема 1: Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання	14	2	2	10
2.	Тема 2: Характеристика об'єктів контролінгу	10			10
3.	Тема 3: Організація управлінського обліку в системі контролінгу	10			10

4.	Тема 4: Система планування та бюджетування на підприємстві	14	2	2	10
	<i>Усього з модулю 1</i>	<i>48</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>40</i>
Змістовий модуль 2.					
Основні інструменти контролінгу					
5.	Тема 5: Методичний інструментарій оперативного контролінгу	14	2	2	10
6.	Тема 6: Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	20	-	-	20
7.	Тема 7: Контролінг інвестиційних проектів	10	-	-	10
8.	Тема 8: Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	14	2	2	10
9.	Тема 9: Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	14	2	2	10
	<i>Усього з модулю 2</i>	<i>72</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>60</i>
	Усього	120			

5. Лекційний курс

№ зан.	Тема занять	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1.			
Основні положення контролінгу			
1	Тема 1 : Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання 1. Сутність контролінгу як функціонально відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. 2. Функції контролінгу. 3. Види контролінгу. 4. Сутність стратегічного і оперативного контролінгу, структурно-логічна схема контролінгу.	2	2
2	Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу. 1. Витрати підприємства як основний об'єкт управління в системі контролінгу, місце їх виникнення. 2. Класифікація витрат. 3. Собівартість продукції, її види. 4. Поняття про центри відповідальності та їх класифікація.		

3	Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу 1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу. 2. Завдання управлінського обліку. 3. Характеристика основних методів управлінського обліку.		
4	Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві 1. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу. 2. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок. 3. Сфера використання різних типів бюджетів, їх особливості залежно від центрів відповідальності.	2	2
Разом за модулем № 1		4	4
Змістовий модуль 2.			
Основні інструменти контролінгу			
5	Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу 1. Бюджет підприємства. 2. Мета і завдання бюджетів. 3. Структура системи бюджетів на підприємстві. 4. Види бюджетів. 5. Статичні та гнучкі бюджети. 6. Бюджетування з "нуля". 7. Бюджетування через приращення. 8. Сфери застосування різних типів бюджетів. 9. Переваги та недоліки в бюджетуванні	2	2
6	Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства 1. Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства. 2. Характеристика джерел інформації для експертної діагностики. 3. Методи стратегічної діагностики. 4. Оцінка ризиків та розробка рекомендацій з управління ризиками.		
7	Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів 1. Інновації та вибір інноваційної стратегії. 2. Аналіз ефективності інноваційних процесів. 3. Особливості контролінгу інвестиційних проектів. 4. Етапи створення системи контролінгу інвестицій. 5. Критерії оцінювання інвестиційних проектів у контролінгу. 6. Аналіз можливих варіантів вибору ставки дисконтування. 7. Аналіз критеріїв оцінювання.		

8	Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві 1. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. 2. Вимоги до створення варіанта служби контролінгу. 3. Структура служби контролінгу на підприємстві.	2	4
9.	Тема 9. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень 1. Класифікація підходів щодо прийняття управлінських рішень у контролінгу (класичний підхід; принцип обмеженої раціональності; принцип ефективного керування (за Пітерсом і Уотерменом); соціологічний і психологічний підходи; інкременталістський підхід; теорія конфігурацій). 2. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень. 3. Дослідження операцій як інструмент прийняття управлінських рішень. 4. Застосування лінійного програмування у прийнятті управлінських рішень. 5. Критерії прийняття управлінських рішень (про обсяг і структуру випуску; виробляти або купувати; при визначенні нижньої межі ціни продукції; при ціноутворенні; в управлінні матеріальними потоками на підприємстві).	2	2
Разом за модулем № 2		6	14
Всього		10	22

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Змістовий модуль 1.			
Основні положення контролінгу			
1	Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання	2	2
2	Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу	2	2
3	Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	2	2
4	Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві	2	2
5	Тема 5 : Методичний інструментарій оперативного контролінгу	2	2
Змістовий модуль 2.			
Основні інструменти контролінгу			
6	Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	2	2
7	Тема 7 : Контролінг інвестиційних проектів	-	2
8	Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	2	2

9	Тема 9. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	2	4
Всього:		10	20

7. Самостійна робота			
№ зан.	Вид роботи /назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підготовка до семінару	20	22
2	Самостійне вивчення окремих тем	40	20
3	Розв'язання задач	10	10
4	Робота з літературою за курсом	20	20
5	підготовка до екзамену/заліку	10	20
Всього		100	92

8. Система оцінювання та вимоги	
Загальна система оцінювання курсу	Участь в роботі впродовж семестру – 50% від загальної оцінки. Залік: 50% від загальної оцінки. Залік усний згідно з переліком питань.
Вимоги до письмової роботи	Усі письмові роботи повинні бути написані самостійно, плагіат заборонений. Обсяг письмових робіт – до 500 слів. Оцінюється якість та оригінальність наведених аргументів. Письмові роботи повинні подаватись вчасно. У випадку невчасного подання письмової роботи оцінка знижується – віднімається 5 балів за день прострочення.
Семінарські заняття	Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх письмових завдань у зошиті (конспект).
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на лекційних заняттях. У разі пропуску 1/3 лекційних занять студент не допускається до підсумкового контролю. Активність впродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять. Відпрацювання семінарських занять здійснюється протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. На семінарських заняттях обов'язково мати зошит з виконаними завданнями.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: екзамен.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Підприємницька діяльність» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 50 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань;

«добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни. Є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 50 балів.

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт

10. Політика дисципліни

При організації освітнього процесу в Інституті права, економіки та міжнародних відносин МГУ студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про підготовку і захист магістерської роботи; Положення про укладання та контроль за

виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Письмові роботи

Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферат,есе, вирішення кейсів, підготовка презентацій). У випадку якщо студент не отримав протягом семестру необхідну кількість балів для допуску до заліку, студент може написати додаткову письмову роботу (реферат) за темою яка буде погоджена з викладачем.

Академічна доброчесність

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Пропущені лекції або практичні заняття зараховуються шляхом опрацювання студентом лекцій або практичних занять (конспектування, розв'язування задач, підготовка реферату, тощо) із наступним їх захистом.

Література

Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

11. Рекомендована література

Тема 1

1. Дарманська Г.О. Контролінг: навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод. – Хмельницький : ТУП, 2002. – С.7-40.
2. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квіт. 1993 р. № 3125-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 243.
3. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні: Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 110.
4. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А. Сухарева, С.Н. Петренко. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 5-30.
5. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. – К.: Кондор, 2007. - С.292-295.
6. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 8-89.

Тема 2

1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод. – Хмельницький : ТУП, 2002. – С.40-53.
2. Мартиненко М.М. Стратегічний менеджмент: Підручник / М. М. Мартиненко, И. А. Ігнатська. – К.: Каравелла, 2006. – С. 58-98.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365.
4. ПСБО // Баланс. Спецвипуск. – 2009. – № 4-5. – С. 7-90.
5. Сопко В. Бухгалтерський облік: навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2000.- С. 485-558.
6. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 39-53.
7. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. – К.: Кондор, 2007. – С.296-309.

8. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 58-90.

Тема 3

1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод.– Хмельницький : ТУП, 2002. – С.53-59.
2. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 78-91.
3. Ткач В.И. Управленческий учет: международный опыт / В.И.Ткач, М.В.Ткач. – М.: Финансы и статистика, 1997. – С. 42-98.
4. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 90-103.

Тема 4

1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод.– Хмельницький : ТУП, 2002. – С.59-89.
2. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 94-108.
3. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 97-133.

Тема 5

1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод.– Хмельницький : ТУП, 2002. – С.44-51.
2. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 94-140.
3. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 135-147.

Тема 6

1. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. / В.М. Івахненко. – К.: Знання, 2006. С.54-120
2. Мних Я.В. Економічний аналіз: Підручник. / Я.В Мних. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.- С. 269-309.
3. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 244-334.

Тема 7

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. / И.А. Бланк. – Киев: Эльга, 2006. –С. 259-433.
2. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. / Т.В. Майорова. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.- С. 126-220.

3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вер. 1991 р. №1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
4. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 94-108-91.
5. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник. / О.О. Удалих. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 43-142.
6. Череп А.В. Инвестознавство: Підручник. – К.: Кондор, 2006.-С. 335-393.
7. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 97-133.

Тема 8

1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод.– Хмельницький : ТУП, 2002. – С.89-102.
2. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 55-66.
3. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 205-244.

Тема 9

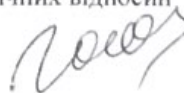
1. Дарманська Г.О. Контролінг: Навчальний посібник / Г.О. Дарманська, Л.В. Овод.– Хмельницький : ТУП, 2002. – С.40-44.
2. Сухарева Л.А. Контролінг – основа управління бізнесом / Л.А Сухарева, С.Н. Петренко – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – С. 36-39.
3. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. – К.: Кондор, 2007. - С.292-295.
4. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навчальний посібник. / Ю. П. Яковлев. - К.: Кондор, 2008. – С. 334-384.

4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.president.gov.ua/>
2. <http://portal.rada.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>
5. <http://www.ombudsman.gov.ua/>
6. Офіційні сайти газет: «Голос України», «Урядовий кур'єр»
7. Офіційні сайти журналів: «Офіційний вісник України»

Гарант освітньої програми

зав. кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
д.е.н., професор

Головченко О.М